

BULGARIA
Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

flaga

mapa

godło

Informacje ogólne

powierzchnia:	110,87 km ²	
ludność:	6,92 mln	
głowa państwa (prezydent):	Rumen Radew	
premier (kanclerz)	Boyko Borisov	od 4 maja 2017 r.
wicepremier ds. polityki gospodarczej i społecznej	Valeri Simeonov	od 4 maja 2017 r.
minister rozwoju regionalnego i prac publicznych	Petya Avramova	od 20 września 2018 r.
minister gospodarki	Emil Karanikolov	od 4 maja 2017 r.
wicepremier ds. reformy sądownictwa, minister spraw zagranicznych,	Ekaterina Zaharieva	od 4 maja 2017 r.
ambasador Bułgarii w Polsce	Emil Savov Yalnazov	od 5 kwietnia 2016 r.
charge d'affairs , I Radca, Ambasada RP w Bułgarii	Andrzej Mojkowski	od 2018 r.
wybory parlamentarne	odbyły się 26 marca 2017 r.	

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2015	2016	2017	2018	2019 (prognoza)
PKB (w mld euro)	44,1	45,6	49,9	52,6	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. euro)	5,7	5,9	7,0	7,0	-
PKB (wzrost w %)	3,0	3,3	2,9	3,9	3,7
Deficyt budżetowy (% PKB)	-2,1	-2,9	-1,4	-1,0	0,6
Dług publiczny (% PKB)	26,7	28,1	29,5	26,0	21,3
Inflacja (w %)	-0,4	0,7	1,3	1,4	2,0
Bezrobocie (w %)	9,2	8,6	7,1	6,0	5,8
Eksport towarów (w mld euro)	22,2	24,0	25,0	25,0	-
Import towarów (w mld euro)	24,1	26,3	28,0	26,9	-
Bezp. inwestycje zagr. w Bułgarii (w mld euro)	1,59	0,7	1,19	2,0	-
Inwestycje bezp. Bułgarii za granicą (w mln euro)	77,3	bd	bd	bd	--

Źródło: Eurostat, Bułgarski Krajowy Instytut Statystyczny, Bułgarski Bank Narodowy

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Zgodnie z konstytucją z 12 lipca 1991 r. Bułgaria jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany, na jednej karcie razem z wiceprezydentem, w bezpośrednich wyborach, na 5-letnią kadencję. Szefem rządu jest premier, który mianowany jest przez prezydenta. Organem władzy ustawodawczej jest jednoizbowe, 240-osobowe Zgromadzenie Narodowe, wybierane na 4-letnią kadencję.

Głównymi uprawami w Bułgarii są zboża (pszenica, kukurydza), rośliny przemysłowe (słonecznik, tytoń, bawełna) i warzywa (pomidory, ogórki, papryka). Duże znaczenie ma uprawa winorośli (Bułgaria słynie ze swych świetnych win) i drzew owocowych (jabłonie, brzoskwinie, śliwy). Bułgaria jest największym w świecie eksporterem olejku różanego. Hodowla, głównie owiec, bydła i trzody chlewnej oraz leśnictwo ma coraz bardziej rosnące znaczenie. Ważnym działem gospodarki jest rybołówstwo. Poza lokalnymi łowiskami na Morzu Czarnym i wodach śródlądowych, bułgarskie trawlerzy łowią na Morzu Śródziemnym i Oceanie Atlantyckim.

W kraju występują złoża miedzi i niewielkie rud żelaza. Stosunkowo małe są także zasoby surowców energetycznych: węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Elektrownie i elektrociepłownie węglowe wytwarzają około 55% krajowej energii elektrycznej, 35% pochodzi z elektrowni jądrowej zbudowanej według technologii radzieckiej, około 10% pochodzi z odnawialnych źródeł energii, w tym głównie elektrowni wodnych.

W latach rządów komunistycznych poczyniono znaczne inwestycje w przemyśle przetwórczym. W ramach przemysłu ważną rolę odgrywa przemysł metalurgiczny. Duży dział i rosnącą dynamikę wykazuje przemysł spożywczy. Ważnymi podsektorami w Bułgarii

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

są również przemysł tekstylny i odzieżowy oraz produkcja wyrobów z gumy i plastiku oraz z innych niż metale surowców mineralnych.

Państwo ma dobrze rozwiniętą sieć dróg. Dużą rolę odgrywa transport morski i lotniczy. Główne porty morskie to Warna i Burgas. Lotniska pasażerskie znajdują się w: Sofii, Płowdiw, Burgas, Warnie.

2. Polityka gospodarcza

Wzrost gospodarczy Bułgarii zaczął przyspieszać w 2014 r. pomimo niekorzystnych uwarunkowań zewnętrznych, upadłości banku KTB (czwartego pod względem wielkości banku Bułgarii) oraz niestabilnej sytuacji politycznej. Rok 2016 był dla Bułgarii czasem przemian politycznych związanych z wyborami prezydenckimi i przyspieszonymi wyborami parlamentarnymi. Głównym czynnikiem wzrostu był popyt krajowy. PKB w 2017 r. wzrósł o 2,9% . Wzrost PKB w 2017 r. był konsekwencją silnego popytu zewnętrznego, napędzanego przez słabe euro i korzystną sytuację na rynkach międzynarodowych w odniesieniu do popytu na eksport bułgarskich towarów i usług. Na tym tle, niższe ceny ropy naftowej, która zajmuje znaczną część bułgarskiego importu przyczynił się do spowolnienia wzrostu. Popyt krajowy był stymulowany niskim oprocentowaniem depozytów i wzrostem płac, ale wstrzymywany słabą aktywnością inwestycyjną w kraju. Inwestycje utrzymały się na poziomie roku 2016 ze względu na rozpoczęcie nowego okresu programowania do absorpcji funduszy UE oraz polityczną sytuację kraju.

Dynamika wzrostu w Bułgarii w 2018 r. powinna pozostać wysoka, głównie dzięki popytowi krajowemu, ze spożyciem prywatnym wspieranym przez realny wzrost płac. Wysoki popyt, większe wykorzystanie mocy produkcyjnych i fundusze UE mają zwiększyć inwestycje.

Oczekuje się wzrostu cen energii i wzrostu popytu krajowego oraz spadku długu publicznego.

Głównym partnerem handlowym Bułgarii jest Unia Europejska (ponad 60% eksportu). W ramach UE najważniejszymi partnerami handlowymi Bułgarii są: Niemcy, Włochy, Rumunia, Grecja, Francja i Hiszpania. Drugim co do wielkości rynkiem zbytu są kraje bałkańskie oraz Turcja. W bułgarskim imporcie dominują towary z krajów Unii Europejskiej, Rosji i Ukrainy oraz z krajów sąsiadujących (Turcja, Macedonia i Serbia).

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Bułgaria przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Bułgarią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864)), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U 2006 nr 79 poz.548), oraz:

- Umowa między RP a R. Bułgarską w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 11 kwietnia 1994 roku (Dz. U. z 1995 r. nr 137, poz. 679).

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Bułgarii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 11 kwietnia 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 62 poz. 322).

4. Wymiana handlowa z Polską (mln euro)

	2014	2015	2016	2017	Dynamika <u>2016</u> <u>2017</u>	I-X 2018	Dynamika <u>2017</u> <u>2018</u>
Eksport	730,1	887,4	1 006,1	1 162,4	112	899,4	94
Import	432,3	490,3	546,3	597,3	109	532,8	108
Obroty	1162,4	1.377,7	1 552,5	1 759,7	111	1 432,2	99
Saldo	297,9	397,1	459,8	566,0	-	366,6	-

Źródło: GUS

Wg danych statystycznych GUS w 2017 r. polski eksport do Bułgarii osiągnął poziom 1,162 mld EUR, co oznacza wzrost o 12% w stosunku do 2016 r. Polski import z Bułgarii w tym okresie był na poziomie 597,3 mln EUR, co oznacza wzrost o 9%. Obroty towarowe w 2017 r. osiągnęły poziom 1,759 mld EUR, co oznacza wzrost o 11% w stosunku do 2016 r.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Bułgarii w 2017 r.:

Jeśli chodzi o strukturę towarową polskiego eksportu do Bułgarii w 2017 roku największy udział miały następujące towary:

- produkty przemysłu chemicznego (18,4%),
- zwierzęta żywe (13,8%)
- gotowe artykuły spożywcze (13,5%)
- urządzenia mechaniczne i elektryczne (13,5%)
- tworzywa sztuczne i wyroby z nich (6,9%),
- materiały i wyroby włókiennicze (5,7%),
- wyroby nieszlachetne (5,1%),
- wyroby różne (4,5 %),
- pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające (3,9%),
- broń i amunicja (2,9%).

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Struktura towarowa polskiego importu z Bułgarii w 2017 r.:

Analizując strukturę towarową importu bułgarskich towarów do Polski w 2017 roku największy udział miały następujące towary:

- wyroby nieszlachetne (23,9%),
- urządzenia mechaniczne i elektryczne (16,1%),
- gotowe artykuły spożywcze (12,7%),
- zestawy ubraniowe i odzieżowe (9,8 %),
- produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych (8,7%)
- tworzywa sztuczne i wyroby z nich (7,4 %),
- wyroby różne (6,6%),
- produkty pochodzenia roślinnego (4,2%).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Inwestycje polskie w Bułgarii

Według danych NBP skumulowana wartość polskich inwestycji w Bułgarii wyniosła na koniec 2017 r. 73,7 mln euro. W 2016 r. było to 87,3 mln euro.

Największymi inwestorami polskimi w Bułgarii są: GLOBE TRADE CENTRE S.A. (budujący centra handlowe); Katarzyna Estate LTD oraz Katarzyna Vineyards LTD – (producent win pod marką „Katarzyna”); Gamrat S.A. (producent materiałów budowlanych z tworzyw sztucznych); MASPEX – GMW S.A. (firma z branży przemysłu spożywczego); Malborskie Zakłady Chemiczne S.A. (producent pianek meblowych oraz do innych zastosowań); American Restaurants Sp. z o.o. (posiada prawa organizacji sieci placówek gastronomicznych KFC i “Pizza Hut”); Grupa kapitałowa VOX (dystrybutor profili z polichlorku winylu); LPP S.A. (projektowanie i dystrybucja odzieży).

Jednocześnie na uwagę zasługuje zjawisko firm z polskim udziałem we własności założonych w związku z zakupami nieruchomości, w szczególności położonych nad Morzem Czarnym. Zgodnie z bułgarską konstytucją obywatele państw obcych, podobnie jak zagraniczne osoby prawne, nie mogli do 2014r. bezpośrednio nabywać praw własności do ziemi, w tym zakresie Bułgaria wynegocjowała w Traktacie Akcesyjnym 7-letni okres przejściowy. Powyższe ograniczenia nie obowiązywały przedsiębiorstw bułgarskich z udziałem kapitału zagranicznego, bez względu na jego wysokość w kapitale zakładowym. Tak więc osoby zagraniczne mogły nabywać pełne prawa własności do ziemi, w tym prawa własności do ziemi rolnej, w drodze ustanowienia własnej spółki kapitałowej bądź w wyniku przystąpienia do firmy bułgarskiej poprzez wniesienie udziału. W efekcie powstała duża liczba firm z kapitałem polskim zarejestrowanych w Bułgarii. Według nieoficjalnych szacunków ich liczba mogła osiągnąć 1000. Zainteresowanie inwestowaniem w nieruchomości nad Morzem Czarnym ze względu na spadek rentowności od 2009 roku jednak drastycznie spadło.

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

Inwestycje bułgarskie w Polsce

Wg NBP na koniec 2017 r. wysokość bułgarskich inwestycji w Polsce wynosiła 25,4 mln euro. W 2016 r. było to 48,8 mln euro.

Bułgarskie inwestycje bezpośrednie, to głównie inwestycje w dystrybucję bułgarskich win (VINEX Slavyantsi, Black SEA Gold), dystrybucję wyrobów farmaceutycznych – Sopharma, w dystrybucję części do wózków widłowych - firma POLCAR i sprzedaż maszyn do obróbki metalu - firma BULMACH.

6. Dostęp do rynku

W związku z kryzysem w Bułgarii silnie odczuwalny jest niedobór środków finansowych na rynku. Na gospodarkę miała wpływ również niestabilna sytuacja polityczna w 2016 r.

Bułgaria ma jedną z najniższych w UE stawki podatkowe. W szczególności w Bułgarii obowiązuje 10% podatek CIT (0% - w początkowym okresie w przypadku inwestycji w gminach o wysokim bezrobociu) i 10% podatek liniowy PIT. W odniesieniu do podatku VAT, to w Bułgarii obowiązuje 20% stawka. Bułgaria zakłada, iż niższe niż w innych krajach UE stawki podatkowe przyczynią się do przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a w następstwie do wzrostu gospodarczego.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W listopadzie 2014 z wizytą w Polsce przebywał Prezydent Bułgarii Rosen Plewnelijew. Uczestniczył w Polsko-Bułgarskim Seminarium Gospodarczym, stronę polską reprezentował Prezydent Bronisław Komorowski oraz Wicepremier Janusz Piechociński.

W listopadzie 2014 odbyła się wizyta Pana Arkadiusza Bąka, Podsekretarza Stanu w MG wraz z misją polskich przedsiębiorstw sektora obronnego i organizacja Polsko-Bułgarskiego Seminarium nt. Możliwości współpracy w przemyśle obronnym.

W październiku 2015 r. misję gospodarczą do Sofii zorganizowali Pracodawcy PL. Strona bułgarska wskazała jako obszar zainteresowania sektor produkcji, głównie rolnictwo, produkcję wina oraz turystykę (w szczególności balneologia). Przedstawiciele polskich firm, jako sektory potencjalnej współpracy wskazali kolejnictwo (budowa sieci kolejowych), ekologiczne rozwiązania w zakresie gospodarowania odpadami (przetwarzanie i segregacja śmieci), rolnictwo (maszyny i urządzenia), energetykę.

17 – 18 kwietnia 2016 r. wizytę w Bułgarii złożył Pan Andrzej Duda, Prezydent RP. Tematyką rozmów była współpraca wojskowa oraz współpraca regionalna państw adriatyckich, bałtyckich i czarnomorskich.

10 czerwca 2016 r. Pani Jadwiga Emilewicz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju spotkała się w Warszawie z Panią Anną – Marie Vilamovską, Sekretarz ds. Innowacji i Zdrowia przy Prezydencie Republiki Bułgarii.

MINISTERSTWO
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TECHNOLOGII

19 – 20 września 2017 r. wizyta Pani Premier Beaty Szydło w Bułgarii – jednym z punktów programu wizyty Pani Premier było Polsko – Bułgarskie Forum Gospodarcze w dniu 20 września 2017 r.

5 października 2017 r. wizyta w Polsce Prezydenta Bułgarii Pana Rumena Radewa na zaproszenie Prezydenta RP Pana Andrzeja Dudy – jednym z punktów programu wizyty było Polsko-Bułgarskie Forum Gospodarcze.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Wśród innych form współpracy gospodarczej można wymienić zainteresowanie firm bułgarskich Warszawską Giełdą Papierów Wartościowych, współpraca firm polskich z innymi przy wchodzeniu na rynek bułgarski, łączenie zainteresowania rynkiem bułgarskim i rumuńskim, tworzenie konsorcjów polsko-bułgarskich dla celów przetargów o zamówienia publiczne i ciekawe zjawisko oddziaływania polskiej kultury kooperacyjnej na biznes w Bułgarii.

Warszawska Giełda Papierów Wartościowych jest pierwszą zagraniczną giełdą, na której zaczęły być notowane bułgarskie spółki. W 2010 r. na NewConnect wszedł bułgarski deweloper Intercapital Property Development, a w 2011 r. na warszawskiej giełdzie zadebiutowały dwie bułgarskie firmy Sopharma A.D. (producent leków) i Eurohold Bulgaria (firma świadcząca usługi finansowe, ubezpieczeniowe i leasingowe).

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Bułgarii

Wydział Ekonomiczny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Sofii

ul. Chan Krum 46

1000 Sofia, Bułgaria

tel.: +359 2 987 26 10, +359 2 987 26 60, +359 2 987 26 70

fax.: +359 2 987 29 39

e-mail: sofia.amb.sekretariat@msz.gov.pl

<http://sofia.msz.gov.pl/pl>

10. Ambasada Bułgarii w Rzeczypospolitej Polskiej

Wydział Ekonomiczny

Al. Ujazdowskie 33-35

00-540 Warszawa

tel.: (0-22) 629 41 11, 621 25 35

fax: (0-22) 625 59 89

e- mail : n.kostov@mi.government.bg

embassy.warsaw@mfa.bg